

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

UWAGI

ZWIĄZKU RZEMIOSŁA POLSKIEGO
do wprowadzonych narzędzi pomocowych
w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej 6.0

oraz

APEL

o wdrożenie pilnych zmian legislacyjnych
koniecznych dla powstrzymania rozpadu polskiej gospodarki

Warszawa, dnia 17 grudnia 2020 r.

Z dniem 16 grudnia br. częściowo weszły w życie przepisy ustawy z dnia 9 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (tzw. Tarcza Antykryzysowa 6.0) – przy czym wszystkie przewidziane w ustawie narzędzia pomocowe wejdą w życie z dniem 13 stycznia 2021 r.

Wobec ogłoszonego w dniu 17 grudnia 2020 r. wprowadzenia tzw. Kwarantanny Narodowej i spodziewanego w związku z tym drastycznego pogorszenia, już dziś ciężkiej, sytuacji polskich przedsiębiorców, apelujemy do Rządu RP o analizę dotychczasowych rozwiązań, które niestety oceniamy jako pozorne. Przede wszystkim jednak wzywamy do pilnego przygotowania realnych projektów wsparcia polskich przedsiębiorców, którzy są na granicy gospodarczej wydolności.

Pomimo wielu postulatów pracodawców, zakres pomocy okazał się niewielki. Co więcej, zaproponowana pomoc w zupełności nie odpowiada na potrzeby polskich przedsiębiorców, w tym rzemieślników.

Wspólnym mianownikiem zaproponowanych rozwiązań pomocowych w ramach Tarczy 6.0 (podobnie jak to miało miejsce w ramach Tarczy 5.0) jest jej skierowanie do bardzo wąskiej grupy wytypowanych branż (przedsiębiorców), co dodatkowo obwarowane jest szeregiem innych warunków koniecznych do spełnienia w celu otrzymania pomocy.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że przedsiębiorcy, którzy w roku 2019 jeszcze nie prowadzili działalności gospodarczej – z wyjątkiem możliwości otrzymania dofinansowania miejsc pracy z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, w praktyce nie mogą liczyć na żadne inne narzędzia pomocowe w ramach Tarczy Antykryzysowej 6.0, ponieważ nie spełniają podstawowego warunku przyznania pomocy polegającym na konieczności porównania przychodów przedsiębiorcy rok do roku (tj. roku 2020 wobec 2019).

Największym ograniczeniem wprowadzonych narzędzi pomocowych jest jednak mechanizm polegający na wytypowaniu od kilkunastu do kilkudziesięciu branż (prowadzących działalność pod wskazanym nr PKD) jako jedynych beneficjentów pomocy w ramach Tarczy Antykryzysowej 6.0. Tym samym ustawodawca nie uwzględnił

pojawiających się w przestrzeni publicznej od wielu miesięcy, postulatów o zlikwidowanie ograniczenia pomocowego wprowadzonego już w ramach Tarczy 5.0 i polegającego na powiązaniu pomocy z posiadaniem odpowiedniego kodu PKD – na rzecz wprowadzenia jako jedynego kryterium spadku obrotów (przychodu).

Należy przy tym zwrócić uwagę, że aktualnie Polska Klasyfikacja Działalności obejmuje 654 rodzaje działalności objęte pięciodzianowym kodem alfanumerycznym (kodem PKD). Natomiast Tarcza Antykryzysowa 6.0 została skierowana do maksymalnie 43 branż (kodów PKD), a w niektórych narzędziach pomocowych zaledwie do 11 branż, co generalnie stanowi kilka procent branż wymienionych w PKD i co już samo w sobie pośrednio obrazuje o jakim zakresie wsparcia w ramach Tarczy 6.0 mówimy.

Co więcej, zakres pomocy w ramach Tarczy został dodatkowo ograniczony w ten sposób, że przedsiębiorcy nawet prowadzący działalność w jednej ze wskazanych rodzajów działalności muszą dodatkowo prowadzić taką działalność w ramach tzw. „przeważającego rodzaju działalności”. W praktyce oznacza to, że wielu przedsiębiorców pomimo tego, że generalnie prowadzi działalność gospodarczą w jednej lub kilku wskazanych branż (PKD) kwalifikujących się do otrzymania pomocy, takiej pomocy nie otrzyma, ponieważ działalność ta formalnie nie stanowi przeważającego rodzaju działalności zgodnie z wpisem do stosownego rejestru wg brzmienia na dzień 30 września 2020 r.

W tym kontekście należy wskazać, że zgodnie z zasadami budowy klasyfikacji, stanowiącymi załącznik do rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności, „*przeważającą działalnością jednostki statystycznej jest działalność posiadająca największy udział wskaźnika (np. wartość dodana, produkcja brutto, wartość sprzedaży, wielkość zatrudnienia lub wynagrodzeń) charakteryzującego działalność jednostki. W badaniach statystycznych zalecanym wskaźnikiem służącym do określenia przeważającej działalności jest wartość dodana*”.

W powołanym rozporządzeniu wskazano również następujące zasady zmiany przeważającej działalności jednostki:

„pkt 25. Jednostka może zmieniać swoją działalność główną jednorazowo lub stopniowo w ciągu pewnego okresu czasu. Może to być spowodowane czynnikiem sezonowości

lub wynikiem decyzji o zmianie profilu produkcji. Ponieważ wszystkie te przypadki powodują zmiany w zaklasyfikowaniu jednostki, zbyt częste zmiany działalności głównej mogą doprowadzić do braku spójności pomiędzy statystyką krótkookresową (miesięczną i kwartalną) i długookresową, w najwyższym stopniu utrudniając ich interpretację,
pkt 26. Aby uniknąć zbyt częstych zmian, stosuje się zasadę stabilności. Zgodnie z tą zasadą, nowy rodzaj działalności powinien być działalnością główną przez co najmniej dwa lata, zanim zostanie zmieniona przypisana do jednostki dana działalność przeważająca”.

W świetle powyższych zapisów trudno wymagać od przedsiębiorców, aby ci stale i na bieżąco (np. kilka razy do roku) aktualizowali w ramach prowadzonej działalności w ramach kilku branż, tzw. działalność przeważającą. Ustawodawca przy tym nie powinien ignorować faktu, iż wielu przedsiębiorców de facto prowadzi zupełnie inną przeważającą działalność w rozumieniu rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (np. na podstawie wartości sprzedaży) niż ta formalnie ujawniona i z różnych przyczyn jeszcze nie aktualizowana w rejestrze na dzień 30.09.2020 roku. Sytuacja ta komplikuje się jeszcze bardziej w przypadku podmiotów (np. cechów, izb rzemieślniczych, czy stowarzyszeń), które obok działalności statutowej prowadzą działalność gospodarczą w tym w ramach wyodrębnianych zakładów, a więc podlegających wpisowi zarówno do rejestru stowarzyszeń, jak i przedsiębiorców.

Okoliczność ta potwierdza, że bezrefleksyjne powiązanie właściwie wszystkich głównych mechanizmów pomocowych w ramach Tarczy Antykryzysowej 6.0 z konkretnymi kodami PKD które dodatkowo mają stanowić tzw. działalność przeważającą na wskazywany dzień, stanowi *de facto* fikcję w zakresie prawidłowej dystrybucji środków pomocowych i może stanowić naruszenie konstytucyjnej zasady równości wobec przedsiębiorców (art. 32 Konstytucji).

Co więcej, z punktu widzenia środowiska rzemiosła pośród wskazanych w ramach Tarczy Antykryzysowej 6.0 - 43 kodów PKD zaledwie kilka można zakwalifikować do tzw. branż rzemieślniczych - zgodnie z definicją zawartą w przepisie art. 2 ustawy o rzemiośle. Okoliczność ta dodatkowo potwierdza, że rzemieślnicy dotknięci skutkami pandemii, którzy w głównej mierze prowadzą drobne jednoosobowe zakłady w znikomym zakresie są adresatami oferowanej pomocy w ramach kolejnej Tarczy Antykryzysowej. Jest to tym bardziej kontrowersyjne, ponieważ jak wiadomo duże firmy generalnie łatwiej sobie radzą z kryzysem niż drobne często jednoosobowe podmioty.

Oczywistym jest, że zamknięcie lub ograniczenie działalności niektórych gałęzi gospodarki kwalifikujących się do pomocy w ramach obowiązujących tarcz antykryzysowych oddziałuje bezpośrednio na spadek obrotów wielu innych powiązanych gałęzi, które już taką pomocą nie są objęte. Ustawodawca w przyjętych rozwiązaniach zdaje się zupełnie pomijać kwestię pomocy dla części branż dotkniętych skutkami COVID-19 w sposób pośredni.

Dyskusyjna jest również niekonsekwencja w doborze poszczególnych branż (PKD) w ramach poszczególnych narzędzi pomocowych. Przykładowo PKD 55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania przewidziana w ramach możliwości zwolnienia z obowiązku opłacania składek ZUS za okres od miesiąca lipca 2020 do miesiąca września 2020, nie została już przewidziana w ramach możliwości zwolnienia z obowiązku opłacania składek ZUS za miesiąc listopad 2020.

Swoje krytyczne stanowisko do zastosowanych w ustawie mechanizmów wyraził już w październiku 2020 roku Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców w zgłoszonych uwagach do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (druk sejmowy nr 704). Rzecznik MŚP w swoim wystąpieniu słusznie zaproponował odejście od zasady wspierania branż z określonym kodem PKD i pozostawienie jedynie warunku limitu spadku przychodów.

Na koniec należy zwrócić uwagę, że podobne kontrowersje może budzić przewidywany zakres pomocy w ramach Programu Tarczy Finansowej dla MŚP 2.0. Pomoc w ramach przedmiotowego programu, zgodnie z zapowiedziami ma zostać skierowana do firm obejmujących jedynie 38 wytypowanych branż PKD, do tego w większości pokrywających się z branżami do których aktualnie skierowano pomoc w ramach Tarczy 6.0. W praktyce oznacza to swego rodzaju „kumulację” pomocy z różnych źródeł dla wąskiej i ściśle wytypowanej grupy przedsiębiorców, z całkowitym pominięciem pomocy dla całej rzeszy pozostałych przedsiębiorców czy organizacji odnotowujących kolosalne spadki przychodów w związku z ogólną sytuacją epidemiologiczną związaną z COVID-19 i utrzymującą się od wielu miesięcy.

Reasumując, rozwiązania zaproponowane w ramach Tarczy Antykryzysowej 6.0 należy uznać za dalece niewystarczające dla przedsiębiorców (w głównej mierze mikroprzedsiębiorców i małych przedsiębiorców, a w szczególności rzemieślników), poszkodowanych w związku z wprowadzeniem ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej ze skutkiem dla wielu powiązanych ze sobą branż.

Wobec powyższego, Związek Rzemiosła Polskiego postuluje o zmianę przepisów, która przede wszystkim rozszerzy zakres zastosowania narzędzi pomocowych w szczególności poprzez:

- 1) rozszerzenie kręgu adresatów środków pomocowych na wszystkich przedsiębiorców poprzez odejście od zastosowanego kryterium wytypowanych branż (PKD) w tym kryterium przeważającej działalności PKD na rzecz uniwersalnego kryterium spadku przychodów podmiotu ubiegającego się o pomoc (kryterium wysokość spadku przychodów pozostaje do dyskusji),**
- 2) objęcie wsparciem również przedsiębiorców, którzy rozpoczęli działalność gospodarczą w roku 2020, poprzez odejście od kryterium porównywania bieżących przychodów z przychodami osiągniętymi w roku 2019,**
- 3) rozszerzenie narzędzi pomocowych w postaci zwolnienia ze składek ZUS oraz świadczeń postojowych na dłuższe kilkumiesięczne okresy pozwalające przedsiębiorcom zaplanować działalność na najbliższe miesiące, bowiem wprowadzone zwolnienie na jeden miesiąc z opłacania składek (za listopad 2020) nie rozwiąże problemów firm dotkniętych kryzysem,**
- 4) uproszenie i ujednoczenie kryteriów pomocowych, ponieważ trudne do uzasadnienia jest zróżnicowanie wytypowanych branż PKD i ich liczby dla poszczególnych narzędzi pomocowych, np. przewidziano 43 branże do zwolnienia z opłacania składek ZUS za miesiąc listopad 2020, a zaledwie 11 branż do możliwości otrzymania świadczeń postojowych w przypadku spadku obrotów o 75%.**
